

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Pakots György*
 Cím: *Didergő kánikulai riport a Bazilika alatt, a főváros irattárának kincsei közt.*
 Forrás: *Világ*

Idő: *1948*
 Személy:

Közp. nyomt. XX. m. 22. sz.

Székesfővárosi házi nyomda 1926 — 8891

2 1948 augusztus 6

VILÁG

Didergő kánikulai riport több emelet mélységben a Bazilika alatt, ahol a főváros irattárának kincseit őrzik

A második világháború kiörése után nem sokkal a fővárosi levéltár történelmi értékű irattára a Bazilika pincéjébe szállították. Később úgyszólván a főváros minden megmozdítható értéke oda került.

Bekkenő hőségben indultam el a központi városházáról dr. Rokken Ferenc levéltárossal, a fővárosi levélgyűjtemény vezetőjével, hogy kalauzolása mellett megnézhessenek a Bazilika pincéjében őrzött értékeket.

A templom egyik oldalkapuja csüngenésünkre megnyílik, egy fűzőlő enged be. A Bazilika pincéjében ugyanis éjjel-nappal üzemeltető szolgálat van. Egy emelet mélységben nekiöltözöm a pincébe való leszálláshoz. Timár üztöltőfürdőszőrmester vas ag köpenyét veszem magamra. Megindulunk lefelé a lépcsőkön. Még két emeletet megyünk. It már hideg van. A hőmérő 12 fokot mutat, de a pince padlója szinte sugározza a hideget: ennek

a padlónak a hőmérséklete télen, nyáron egyaránt nulla fok

Óriási a Bazilika pincéje. Hét méter vastag betonfalakra nehezedik a templom, úgyhogy Budapest alighanem ez volt a legbiztosabb óvóhely. Deszkafalakkal részekre osztották és a deszkafalakon belül

zárt ajtók mögött emelet magas polcok.

Olyan mély az altemplom, hogy az egyes emeleteket is két részre osztották, falépcsők vezetnek az emeleti traktusokra.

— A táború és az ostrom alatt — meséli dr. Rokken levéltáros — a fővárosnak úgyszólván valamennyi értékét itt gyűjtötték össze. Itt volt a bakteriológiai intézet szérumanyaga, itt voltak a kórházak felszerelése, a röntgenkészülékek, a fűtőtéség tartalék felszerelése. Itt őrzik a fővárosi kegyúri templomnak kincseit, a fővárosi képművészetet őrzik

áll gyűjteményét. Természetesen itt őrzik és nagyrészt még őrzik is a főváros történelmi becsű okmányait, iratait.

Egymásután tárulnak fel a deszkajátok. Az egyik helyiségben ezerszámra összekötözött csomagok:

az 1945. és az 1947. évi budapesti képviselőválasztások iratait.

Itt vannak a szavazócédulák, sőt még az üres szavazóborítékok is. Az altemplom egy másik részén a fővárosi levéltár okmányait őrzik, Pest, Buda és Óbuda

Évi 4000 forintos költségvetés...

Buda városának több mint másfélszáz éves zárószámadását lapozgatom. Friedrich Sau'termester Obersadtcanmerer, Buda városának főpénzárosa jegyezte fel ebben a könyvben, hogy mire adta ki a pénzt a város. Sok a krajeáros tétel. A könyv végén a bejegyzés: »Summa summarum der völligen ausgaben 1873 forint 48 krajeár».

4000 forint évi kiadás.

Találomra boncolt szét egy hevederrel összeszorított iratköteget. Pesthez intézett királyi leiratok. Az első néme nyelvű leirat, 1702-ből. Az irat balsarkában Lipó király eredeti aláírása: Leopoldus, arany porzóval beszórva. A jobb sarokban a kancellári ellenjegyzés.

Ezekre a történelmi szempontokból rendkívül nagyértékű kincsekre

az ostrom alatt 20 tűzoltó vízgázolt.

Itt laktak az altemplomban. A templom több belővést is kapott, néhányszor ki is gyulladt, a tűzoltók azonban hamar elfojtották a tüzeket. A templom aljában levő ősi kútból szivattyúzták a vizet.

minden irata, okmánya, hivatalos könyv (1686-tól 1926-ig) itt van. Levéltári kutatásaik során a levéltárosok most ide jönnek dolgozni, de már építik a központi városházán a levéltár leégett raktári helyiségeit.

»Az egyik polcra! borbekötött hatalmas könyvet emelek le. Gyönyörű círadás préselésű a könyv borbekötése, rajta a felírás: »Urbarium über die Wasser Stadt zu Ofen, Anno 1696.« Azaz

a Vizváros telekkönyve 1696-ból.

Levéltárosi gyakorlattal kell annak bírnia, aki ezt a régies írást el tudja olvasni. Amnyit kideríttek, hogy a legtöbb ház után átlag 1 forint adót fizettek évente, az átírási díj pedig rendszerint 3 schilling volt.

Ennek a kútnak történetét senki sem ismeri. Alighanem

sokszáz évvel korábban megvolt, mielőtt a Bazilikát építették.

Papírokat gyűjtök meg, ledobom a kútba. A láng fénye megvilágítja a faragott köveket s átlatásvíz teszi a vizet. A kút kristálytiszta vizének szintje alig változik, ellentétben a többi kutak szintjével, akár szárazság van, akár emelkedik a Duna vízállása. Madzagon üveget ereszték le, megkóstolom a vizet. Sokkal jobb, mint a vízvezetéki víz. Kristálytiszta, jegesen hideg és izes, Olyan bővizű a kút, hogy egyszer órákig szivattyúzták belőle a vizet a tűzoltók, de nem lehetett ki-meríteni.

Rokken levéltáros gondosan bezárja ismét az ajtókat. Felmenő utunk közben még egy pillantást vetek a Bazilika régi kazánházára, amelyben valamikor nyáron is égett a tűz. A legmelegebb hónapokban ugyanis éppúgy fűtötték a Bazilikát, mint télen, mert nem akarták, hogy a könnyű ruhában érkező hívők a templom hűvös falai között megfázzanak.

Lekerül rólam a kölesönkapott kabát és néhány pillanat múlva ott állok ismét a rekkenő hőségben a templom falain kívül...

Pakots György